

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ДУ «ЦЕНТРАЛЬНИЙ МЕТОДИЧНИЙ КАБІНЕТ
З ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ МОЗ УКРАЇНИ»
ДО «ЦЕНТР ТЕСТУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ФАХІВЦІВ З
ВИЩОЮ ОСВІТОЮ НАПРЯМІВ ПІДГОТОВКИ «МЕДИЦИНА» І «ФАРМАЦІЯ»
ПРИ МІНІСТЕРСТВІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ»
ДВНЗ «ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ І. Я. ГОРБАЧЕВСЬКОГО МОЗ УКРАЇНИ»

МАТЕРІАЛИ
XV Всеукраїнської науково-практичної конференції
з міжнародною участю

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ
ОСВІТИ В УКРАЇНІ
(з дистанційним під'єднанням ВМ(Ф)НЗ України
за допомогою відеоконференц-зв'язку)

17–18 травня 2018 року
м. Тернопіль

Тернопіль
ТДМУ
«Укрмедкнига»
2018

Висновок. Таким чином, для успіху в навчанні акушерству та гінекології англомовних студентів, викладачам необхідно враховувати не тільки сучасні наукові здобутки вчених України, а й світові досягнення у цьому напрямку.

Література

1. Організація навчального процесу у вищих навчальних закладах Міністерства охорони здоров'я України

ни в умовах впровадження Закону України "Про вищу освіту" (за підсумками моніторингу в 2016 р.) / Ю. С. П'ятницький, І. В. Мельник, М. О. Поліщук, Ю. І. Фисун // Актуальні питання якості медичної освіти : матеріали XIII Всеукр. наук.-практ. конф. з міжнар. участю // Медична освіта. – 2016. – № 2. – С. 29–35. 4. Про Стратегію сталого розвитку "Україна – 2020"

ДЕЯКІ АСПЕКТИ НАВЧАННЯ МІКРОСКОПІЧНОЇ ДІАГНОСТИКИ НА ЕТАПІ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ ЛІКАРІВ-ПАТОЛОГОАНАТОМІВ

Старченко І. І., Филенко Б. М., Ройко Н. В., Проскурня С. А., Прилуцький О. К.

Вищий державний навчальний заклад України «Українська медична стоматологічна академія», м. Полтава

Вступ. В сучасних умовах практикуючий лікар-клініцист для постановки або підтвердження діагнозу потребує додаткового залучення комплексу спеціальних методів діагностичних досліджень. Важливу роль у цьому відіграють лікарі-патологоанатомі, які спеціалізуються на дослідженні біопсійного та післяопераційного матеріалів [1, 3]. Тому, підготовка висококваліфікованого клінічного патолога є важливою задачею сучасної післядипломної освіти.

Відмінними особливостями підготовки спеціаліста з патологічної анатомії на сучасному етапі розвитку медицини є регіоналізація освіти, пропозиції платного навчання, невизначеність у відношенні літератури з патологічної анатомії та необхідність корекції навчальної програми для лікарів-інтернів.

Розширення кола обов'язків патологоанатома з діагностики біопсій, проведення роботи з клініцистами з удосконалення діагностики, необхідність аналізу історій хвороб померлих, аналізу ятрогеній, робота в умовах реформування медицини потребує перегляду існуючих принципів підготовки лікарів-патологоанатомів [2].

Основна частина. Досвід попередніх років показує, що клінічні ординатори і лікарі-інтерни після закінчення первинної спеціалізації з патологічної анатомії досить добре розпізнають непухлинну патологію тканин та гірше володіють навичками мікроскопічної діагностики пухлин, хоча мають стійкі теоретичні уявлення про неоплазію. Сучасність диктує необхідність підготовки лікарів-патологоанатомів, які легко володіють не лише гістологічною діагностикою патологічних процесів, але і можуть інтерпретувати гістохімічні та імуногістохімічні дослідження.

З метою подолання цього дисбалансу в підготовці спеціалістів-патологоанатомів в процесі практичних занять з ними викладачами кафедри патологічної анатомії з секційним курсом ВДНЗУ «УМСА» використовується ряд методичних прийомів для удосконалення засвоєння практичних навиків останніми.

По-перше, розбір мікропрепаратів проводиться за допомогою мікроскопа, оснащеного відеокамерою, що забезпечує візуалізацію зображення на екран комп'ютера. Це дозволяє групі майбутніх лікарів з 2-3 осіб одночасно брати участь в обговоренні різних мікроскопічних ознак патологічних процесів, які вони не виявили самостійно або не правильно трактували, а також викладач має можливість продемонструвати зміни не зрозумілі під час їх дослідження. Такий спосіб проведення практичних занять

дає змогу найбільш повно використовувати навчальний час, навчання на власних помилках.

Другим важливим моментом навчання є використання набору мікроскопічних препаратів без первинних даних, тобто повною відсутністю інформації. Майбутньому лікарю дається час на самостійне дослідження та описання цих мікропрепаратів, після чого проводиться їх колективне обговорення і розбір зроблених висновків. За допомогою такого методу удосконалюються навички розпізнавання типових патологічних процесів та розвитку клінічного мислення, шляхом побудови ланцюга розвитку патологічних процесів при конкретному захворюванні. До того ж така робота інтерна допомагає ознайомитися з різноманітною патологією (інфекційними, серцево-судинними, ендокринними захворюваннями, токсичними ураженнями, наприклад, алкогольним ураженням внутрішніх органів та ін.

По-третє, вирізання досліджуваного біопсійного та післяопераційного матеріалу проводиться безпосередньо лікарем-інтерном з подальшим колективним обговоренням результатів дослідження, дає змогу ознайомитися з макроскопічними змінами досліджуваного матеріалу.

Нажаль, дослідження поточного операційного та операційного матеріалу не завжди дає можливість ознайомитися з усім спектром патології. Для вирішення цього використовується колекція мікропрепаратів кафедри орієнтовану не лише на найпоширеніші патологічні процеси, але і рідкісні захворювання та пухлини. З метою навчання підбирається комплекс мікропрепаратів, який містить не лише патологічні зміни, а й не змінені тканини, що дозволяє можливість закріпити знання нормальної будови тканин.

Висновки. Таким чином, запропоновані методики проведення практичних занять наближають лікарів-інтернів до реальних умов діагностичної роботи, роблять навчання цікавим, навчають майбутніх патологоанатомів до відповідальності за прийняті діагностичні рішення і дозволяють ознайомити їх з великим спектром мікроскопічної патології, що зустрічається в патологоанатомічній практиці.

Література

1. Благодаров В.М. Патологія: клініко-анатомічний аналіз : навч. посіб. для студентів вищих медичних закладів / В.М. Благодаров, В.В. Вербицький, О.С. Гавриш [та ін.]. – К. : АБЕРС, 2001. – 136 с.

2. Дядик О.О. Викладання питань етики та деонтології лікарям-інтернам на кафедрах патологічної анатомії / О.О.Дядик, В.П.Сільченко, І.В.Іркін та ін. // Морфологія. – 2016. – Т.10, № 3. – С. 358-360.

3. Старченко І. І. Деякі аспекти викладання і контролю якості навчання студентів при вивченні секційного

курсу на медичних факультетах / І. І. Старченко, С. А. Прокурня, Б. М. Филенко [та ін.] // Актуальні питання контролю якості освіти у вищих медичних навчальних закладах : матеріали науково-практичної конференції з міжнародною участю. – Полтава, 2018. – С. 224–225.

УДОСКОНАЛЕННЯ ЯКОСТІ ВИКЛАДАННЯ НА КАФЕДРІ ГІСТОЛОГІЇ

Степаненко О. Ю., Карамішев В. Д., Десєва Т. В., Панасенко В. О., Ключко Н. І.

Харківський національний медичний університет, кафедра гістології, цитології та ембріології

Проблема якості викладання завжди була й залишається центральною проблемою вищої школи. Останнім часом після ухвалення закону України "Про вищу освіту", у якому спеціально виділені пункти 23 «Якість вищої освіти – відповідність результатів навчання вимогам, встановленим законодавством, відповідним стандартом вищої освіти та/або договором про надання освітніх послуг» і 24 «Якість освітньої діяльності – рівень організації освітнього процесу в закладі вищої освіти, що відповідає стандартам вищої освіти, забезпечує здобуття особами якісної вищої освіти та сприяє створенню нових знань», тобто розділені й виразно визначені рівні цієї проблеми, виникла необхідність упровадження нових підходів і способів для її реалізації та вдосконалення. Одним словом, з'явився інтегральний критерій, за яким можна досить об'єктивно судити про рівень і значущість навчального закладу. Очевидно, що управління цією проблемою повинно будуватися на основі ієрархічної структури учбового закладу. Основою ієрархічної структури ВЗО є кафедра, тому саме від кафедри в першу чергу залежить остаточний результат. Теорія і досвід класичної педагогіки вищої школи показали, що якість викладання визначається відповідністю змісту викладання до специфіки майбутньої професійної діяльності.

На основі вимог нового закону необхідно ввести відповідні зміни в навчальний процес. Зміст викладання визначається програмою навчання, планами лекцій і практичних занять. Відповідно до цих документів необхідно виділити й відібрати навчальні кластери, які домінуватимуть під час навчального процесу. Однією з головних помилок в організації роботи з удосконалення якості викладання є та, що кожна кафедра вирішує це питання індивідуально. Проблема якості викладання повинна розглядатися на основі інтеграції кафедр в єдину систему, прийняту відповідно до професійної спрямованості Вузу для кожної конкретної спеціальності. Рання спеціалізація викладання – найбільш ефективний шлях вирішення цієї проблеми. Не слід плутати два підходи у вивченні цього питання – профорієнтований і спеціалізований. Спеціалізація викладання повинна мати між кафедральний характер. Кожна кафедра має розробити навчальні кластери, які будуть інтегровані в єдину систему якості освіти. Проблема якості вищої освіти успішно вирішується, якщо якість викладання переходить в якість освіти. Однією з успішних інноваційних технологій, що значно покращує якість викладання, є інтерактивне навчання. На нашій кафедрі навчальні кімнати оснащені сучасними аудіовізуальними засобами, великим інтерактивним екраном, розроблені спеціальні робочі зошити, текстові й графічні шаблони презентацій для лекцій і практичних занять. Такий підхід інтерактивної взаємодії значно підвищує рівень засвоєння

знань студентами. Іншою формою сучасних інноваційних освітніх технологій стало проведення різного рівня гістологічних олімпіад, які поєднують у собі переваги інноваційно-тренінгового викладання й удосконалення діагностичних навичок, у край необхідних практичному лікарю. Викладання гістології більшою мірою, ніж інших дисциплін, має суттєві особливості. У кожному навчальному елементі є два аспекти: вербальний аспект і візуальний образ вербального аспекту. Їх потрібно розпізнати, установити відповідність й об'єднати в єдиний образ. Із цих позицій гістологічний препарат не можна сприймати як просту картинку. Гістологічний препарат — це візуально-логічний образ структур, які пройшли мільйони років еволюції. Студент повинен не просто знати назву структури, а бути підготовленим до сприйняття цього образу й об'єктивно виражати властивості образу у своїй відповіді.

Значна інтенсивність й обсяг навчального навантаження, а також сучасні технічні засоби викладання змушують викладачів постійно вдосконалювати організацію навчального процесу. У зв'язку із цим виникає проблема, яка потребує змін в організації навчального процесу на кафедрі. Розклад занять бажано складати на основі лекційних фреймів – способу подання знань, що є схемою дій у реальній ситуації (Minsky, Marvin, 1974). Головна перевага фрейму полягає в тому, що лекційний фрейм здатний реально забезпечити горизонтальну й вертикальну інтеграцію викладання.

Потрібно також оцінити роль предмета у формуванні основних якостей медичних фахівців. Кафедра гістології є унікальною, адже протягом багатьох років тут застосовується методика симуляційного навчання.

Передусім слід підкреслити, що гістологічний препарат – основний об'єкт навчального процесу, є найоб'єктивнішою моделлю, що демонструє структурно – функціональні відношення на усіх рівнях організації організму як найбільш складної біологічної системи. Далі треба відмітити, що в процесі вивчення структури препарату студенти роблять їх замальовки в альбомах. У цьому випадку, окрім аналітичних і мнемонічних переваг, малюнок є об'єктивним показником здатності студента правильно відбивати й документувати отриману інформацію. Найбільш важливо, що студент постійно вдосконалює свої навички в процесі навчання. Ще одним перспективним напрямком є віртуалізація навчання. Вона передбачає використання комп'ютерних, 3D і хмарних інтернет-технологій. Іншим варіантом такого підходу може бути ситуація вирішення колективних завдань з можливістю індивідуального управління роботою студентів через дистанційне навчання. Досвід викладання й аналіз отриманих результатів показує, що найбільша перспектива в реалізації по-